

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	04.05.2026, Kuressaare
Koostaja ametinimetuse ja nimi:	ringkonnaprokurör Rainer Amur
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	26274000067
Kuriteo kvalifikatsioon:	karistusseadustik (edaspidi KarS) § 320 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik xxx)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb käesolevat kriminaalasja, milles alustati menetlus 08.04.2026 KarS § 320 lg 1 tunnustel, selles et XXX andis kannatanuna teadvalt valeütlusi kriminaalasjas nr 26274000038.

Kriminaalmenetluses kogutud tõenditest nähtub, et XXX, olles hoiatatud valeütluste andmise eest andis 03.03.2026.a kell 13:33-14:35 Kuressaares Transvaali tn 58 asuvas Kuressaare politseijaoskonnas kriminaalasjas nr 26274000038 kannatanuna teadvalt valeütlusi temale Kuressaare linnas XXX tekitatud tervisekahjustuste kohta, kui ülekuulamisel ütles, et: „*sain kõndida umbes 200-300 meetrit, siis märkasin eemalt inimesi, kes tulid mulle vastu. Tumedad kogud, välimuse järgi 3 poissi. Nad hakkasid minust mööda minema ja külje pealt tundsin, kuidas üks kolmest poisist lõi mulle vastu nägu. Tundsin valu, instinktiivselt tõmbasin koera enda jala ligi, et nad ei saaks koerale midagi teha. Tahtsin koera isegi sülle võtta, aga siis tuli juba teine löök. Esimene löök tabas mind vasaku silma piirkonda... Teine löök tuli vasakule poole huule piirkonda, üks esihammast on ka lahti. Selle löögi järel kukkusin ma vasakule külje peale, jõudsin käe ette panna, aga ikkagi kukkusin puusaliigese peale. Mul olid prillid peal, aga selle hoobiga kukkusid prillid näo ette ja kui teine löök tuli, siis sai haiget ka ninajuure piirkond... Ajasin ennast püsti, võtsin oma käekoti ja koera ja liikusin auto poole.*“

XXX välikaamera ja XXX välikaamera salvestused tuvastasid, et kannatanu poolt kirjeldatud juhtumit ei ole toimunud.

08.04.2026 kuulati XXX kahtlustatavana kriminaalasjas nr 26274000067 üle KarS § 320 lg 1 järgi. Ülekuulamisel tunnistas kahtlustatav end süüdi ja selgitas, et andis valeütlusi, kuna oli hirm, et töökaaslased hakkavad ütleva, et on kodus peksta saanud kuigi tegelikkuses oli kukkunud suvilas. Töö juures sunniti teda politseisse minema. Ta kasutab antidepressante ja vajadusel ka rahusteid, kui tekib ärevushäire.

Seega pani XXX tahtlikult toime kannatanuna kriminaalmenetluses teadvalt vale ütluse andmise, s.o KarS § 320 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo.

Tutvunud kriminaalasja materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, inimese seisundit, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, jõudis prokuratuur järeldusele, et käesolevas kriminaalasjas on kriminaalmenetlus võimalik lõpetada kriminaalmenetluse seadustik (edaspidi KrMS) § 202 alusel.

KrMS § 202 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul lõpetada kriminaalmenetluse, kui selle esemeks on teise astme kuritegu, mille eest KarS eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, ning seejuures isiku süü ei ole suur, ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud kohustuse need tasuda ja kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. Kriminaalmenetluse lõpetamise korral võib prokuratuur kahtlustatavale tema enda nõusolekul panna

ühe või mitu kohustust määratud tähtjaks. Kohustuseks võib olla menetluskulude tasumine, tekitatud kahju hüvitamine, kindla summa maksmine riigitulusesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides, üldkasuliku töö sooritamine, ettenähtud ravile allumine, alkoholi või narkootiliste või psühhotroopsete ainete mitte tarvitamine, alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele allumine või sihtotstarbelise sotsiaalprogrammi läbimine või muu asjakohase kohustuse täitmine.

Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest KarS eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur. Lõpetatud kriminaalmenetluse võib prokuratuur käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud alustel oma määrusega uuendada.

Kahtlustatavale etteheidetav tegu on teise astme kuritegu, mille eest KarS näeb karistusena ette rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse. KarS ei näe nimetatud kuriteo eest karistusena ette vangistuse alammäära. Seega on kõik seaduses toodud tingimused menetluse lõpetamiseks täidetud.

Kahtlustatava poolt esitatud meditsiinidokumendist nähtub, et tegemist on tavapärasest tunduvalt kõrgema ärevustasemega inimesega, mis väljendub nii kehaliste kui vaimsete häiretena sh paanikahoogudena. Kahtlustatav on kergesti mõjutatav, enesekriitiline ja negatiivsusesse kalduv. Sellised inimesed elavad kõike väga raskelt üle, on tagasihoidlikud ja hirmul erinevate eluprobleemide pärast. Kahtlustatav on selgitanud ülekuulamisel, et mõtles loo välja põhjusel, et kartis töökaaslaste jutte kodus peksa saamisest. Tal oli emotsionaalselt raske tõe rääkida ning vale tundus lihtsam selgitada. Kahtlustatav ei soovinud üldse politseisse pöörduda, kuid ta tundis, et töökaaslased survestavad sellega teda ning kuna ta on väga mõjutatav, siis nende survele pöördus politsei poole, kus selle välja mõeldud loo esitas. Kahtlustatav kahetseb puhtsüdamlikult oma tegu ja viitab ka halvale tervise seisundile. Kahtlustatav on Kuressaare Haigla psühhiaatriakeskuses ambulatoorsel ravil alates 2018.a. Ravi on suunatud peamiselt emotsionaal-tahtelise seisundi hoidmisele võimaluste piires stabiilsena ja terve enesekehtestamise arendamisele. Käesoleval ajal ravi jätkub. Valeütluste tulemusel kellelegi kahtlustust ei esitatud st kahtlustatava tegu ei toonud kaasa kellelegi mingeid tagajärgi, mistõttu saab hinnata seda kergendavana.

Arvestades kahtlustatava tervislikku seisundit ja asjaolu, et tegemist oli ühekordse teoga, milles kahtlustatava süü on eelpooltoodud asjaoludel pigem väike, puudub otsene vajadus kahtlustatava karistamiseks kohtu poolt. Eesmärgipärasem on kahtlustatavale määrata kohustustena tegevused, mis aitaksid kahtlustataval oma kalduvust fookuseerida mõtled kõigele negatiivsele, jätta tahaplaanile s.o määrata üldkasuliku töö kohustus. Samuti määrata kahtlustatavale kohustusena kriminaalhoolduses osaleda sotsiaalprogrammis, mis aitab kahtlustatava mõtteid paremini suunata.

Kahtlustatava käitumises puudub prokuratuuri hinnangul avalik menetlushuvi. Kohtupraktikas seostatakse avalikku menetlushuvi enamjaolt materiaalses karistusõiguses sätestatud karistamise eesmärkidega, s.o üld- ja eripreventiivsete kaalutlustega. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepanemine inimese karistamisest loobumine võib eeldatavalt tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda tõenäosust on võimalik hinnata lähtuvalt inimese varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, s.o kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga. Kahtlustataval ei ole kehtivaid väärteokaristusi ning teda ei ole varasemalt kriminaalkorras karistatud. Prokuratuuri andmetel ei ole tema suhtes hetkel käimas ka ühtegi teist kriminaalmenetlust. Samuti ei ole tema suhtes enne uue kuriteo toimepanemist ühe aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud. Eelnevast saab järeldada, et kuritegelik käitumine ei ole kahtlustatavale omane, vaid pigem tavapäratu. Kahtlustatava näol on tegemist inimesega, kes on oma teo keelatuselt aru saanud ning teinud nendest järeldused, mis annavad aluse uskuda, et tema õigusvastane käitumine ei kordu.

Avalik menetlushuvi on üldiselt küll olemas õigusemõistmisevastaste kuritegude puhul, kuid see võib ka ära langeda, arvestades eelpool välja toodud asjaolusid, kahtlustatava poolt süü tunnistamist ning asjaolu, et tema teo tagajärjel keegi alusetult ei kannatanud st kriminaalasi nr 26274000038 lõpetati

kellelegi kahtlustust esitamata. Prokuratuuri hinnangul ei mõjuta käesoleva kriminaalasja lõpetamine negatiivselt ka ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna kahtlustatava teole on kriminaalmenetluse läbiviimisega reageeritud. Ainuüksi käesoleva kriminaalmenetluse alustamine ja läbiviimine, milles inimest koheldi kahtlustatavana, oli tema vaimse tasemega inimese jaoks preventiivseks teguriks. Kriminaalmenetluse läbiviimise ja kohustuste määramisega on riik inimese käitumisele operatiivselt reageerinud. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Mistahes õigusemõistmisevastane tegu on küll taunitav, kuid prokuratuur on seisukohal, et kahtlustatava käitumine ei peaks käesoleval juhul pädima tingimata kriminaalkorras karistamisega, sest igasse olukorda ei saa suhtuda ühtemoodi, vaid hindama peab konkreetset tegu ja inimest, mis käesolevas asjas viitavad pigem süü väiksusele ja avaliku huvi puudumisele. Prokuratuuri hinnangul on kahtlustatava õiguskuulekale käitumisele suunamine võimalik saavutada ka muude vahenditega kui avaliku karistamisega, s.o kriminaalmenetluse lõpetamisega ja sellega pandud kohustustega KrMS § 202 alusel.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma inimese käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistust kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Käesoleval juhul on prokuratuur veendunud, et selline vajadus puudub ning kahtlustatavale etteheidetava kuriteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude mõjutusvahenditega kui kriminaalkorras karistamisega.

Eeltoodust tulenevalt, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, milles inimese süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning kahtlustatav on andnud nõusoleku täita talle määratud kohustused, leiab prokuratuur, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks kahtlustatava suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 1, 2, 3 ja 7 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 26274000067 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik: kohustada XXX:
 - 2.1 Teha 100 tundi üldkasulikku tööd. Üldkasuliku töö tegemiseks võetakse ühendust Tallinna Vangla Pärnu kriminaalhooldusosakonnast. **Kohustuse täitmise tähtjaks määrata 04.11.2026.**
 - 2.2 Läbida kriminaalhooldaja poolt valitav sotsiaalprogramm. **Kohustuse täitmise tähtjaks määrata 04.11.2026.**
3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: vt punkt 2. **Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.**
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: videosalvestused jätta e-toimikusse.
6. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei ole vaja teatada ega kustutada.
7. Kriminaalmenetluse kulud: ei ole.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX.
9. Käesoleva määruse koopia edastatakse ÜKT kohustuse täitmise korraldamiseks Tallinna Vangla Pärnu kriminaalhooldusosakonda e-posti aadressil: krho.info@vanglateenistus.ee.

Rainer Amur
Ringkonnaprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja
punktis 2 nimetatud kohustustega nõus: _____
(nimi ja allkiri)

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse kätte saanud: _____
(kuupäev ja allkiri)